

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4

Intangible Heritage : Hospitality, Technology and Innovation

โดย
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ฝ่ายภาษาและนวัตกรรมการสอน
บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

ร่วมกับ
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะกรรมการการท่องเที่ยว
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	1
การสืบสานงานช่างฝีมือดั้งเดิม : กรณีศึกษาแผนกช่างฝีมือทัวโชน โรงเรียนช่างฝีมือในวัง (ชาย).....	10
กระบวนการกลายเป็นสินค้าของวัฒนธรรมย่อยกราฟฟิตีในสังคมไทย.....	26
การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม กลองหลวงมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน.....	45
ทรัพยากรวัฒนธรรมในวัดบวรนิเวศวิหาร.....	52
การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา:	
ชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง.....	71
สมาร์ททัวร์ริสซึมยุคดิจิทัลในจังหวัดพะเยา.....	91
การพัฒนางานออกแบบการบริการท่องเที่ยวเพื่อการปั่นจักรยาน.....	107
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยของนักท่องเที่ยวได้หวัน.....	119
ความสำเร็จบนฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	
กรณีศึกษาจังหวัดชุมพร.....	134
อัตลักษณ์เมืองบางพานสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.....	147
การวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานแผนกแม่บ้านโรงแรม.....	157
กระบวนการร่วมสรรค์สร้างมูลค่าในธุรกิจบริการโรงแรม.....	171
การปรับปรุงกระบวนการพิจารณาและอนุมัติกรรมธรรม์ประกันภัย โดยใช้เทคนิคส้น	
กรณีศึกษา บริษัทวิริยะประกันภัย จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงใหม่.....	185

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา:

ชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง

The Development of Community Enterprise for Sustainable Tourism:

A case study of Fish Cages Banphru Jude Community, Sikao District, Trang Province

จตุมา บุญมี¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด (2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูดสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับสมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลองค์ประกอบของการดำเนินงาน "8Ms" องค์ประกอบ SWOT และข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูดสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด มีองค์ประกอบของการดำเนินงานครบถ้วน ได้แก่ เงินทุน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ การตลาด วิธีการ ขวัญกำลังใจ และข้อมูลข่าวสาร แต่ต้องมีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข (2) แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด ได้แก่ 2.1) ควรพัฒนารูปแบบการให้บริการที่มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 2.2) ควรส่งเสริมความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้แก่สมาชิก เพื่อพัฒนาศักยภาพ เช่น ความรู้ด้านการบริการการท่องเที่ยว และการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร 2.3) ควรพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนาและการกระจายรายได้ 2.4) ควรส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการ และสร้างนวัตกรรมจากผลงานวิจัย 2.5) ควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการท่องเที่ยวมาบริหารจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิถีอาชีพตนเองบนพื้นฐานความพอเพียงและใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

คำสำคัญ: การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, ชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด

E-mail: Jutima.b@rmuts.ac.th

¹ สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Abstract

This study aimed to (1) study and analyze working process component of Ban Phru Jude fish cage culture community enterprise, and (2) present the development guidelines for sustainable tourism of Ban Phru Jude fish cage culture community enterprise. This research was qualitative research. In-depth interview with semi-structured questions was used with 10 members of the community enterprise. The data were analyzed from "8Ms" working process components, SWOT analysis and recommendations for presenting the development guidelines for tourism of the community enterprise.

The results revealed that (1) there was all working process components which were money, manpower, materials, management, marketing, method, morale, and message; however, some aspects should be improved. (2) the development guidelines for community enterprise were as follows: 2.1) develop international service standard for future changing, 2.2) promote knowledge and skills related to working process such as tourism service knowledge and foreign language skills for communication, 2.3) develop cooperative community enterprise network in order to exchange knowledge for development and income distribution, 2.4) support continuous cooperation with government in order to improve academic knowledge and create innovation from research, and 2.5) support appropriate management on travel pattern in order to develop career path based on sufficiency and resource optimization.

Keywords: Community Enterprise Development, Sustainable Tourism, Ban Phru Jude Fish Cage Culture Community

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของเรื่องที่วิจัย

ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเพราะเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มีความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจซึ่งสามารถกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่นเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ทำให้ประชาชนมีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะในปีพ.ศ. 2558 มีหลายประเทศที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจึงหันมาให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของตนนับเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ระดับการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในเวทีโลกนั้นสูงขึ้น(กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ออนไลน์, 2558)¹ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11พ.ศ. 2555-2559 มุ่งเน้นให้ประชาชนในประเทศยืนหยัดอยู่ได้บนพื้นฐานของความพอเพียงและมีภูมิคุ้มกันในภาวะความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน เช่น การสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการผลิตสินค้า

การบริการและการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กระจายไปสู่ทุกภาคส่วนภายในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)²

จากคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวไทยในปีพ.ศ. 2558 มีนักท่องเที่ยวประมาณ 28.5-29 ล้านคน และในปีพ.ศ.2563 องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ(United Nations World Tourism Organization: UNWTO)คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกจะเพิ่มจำนวนมากถึง1,360 ล้านคนและภูมิภาคเอเชียจะเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยว จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงโอกาสของประเทศไทยที่จะต้องเตรียมพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการหาแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556)³ การศึกษาค้นคว้าและวิจัยนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการหาแนวทางเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจการวิจัยของชาติพ.ศ. 2555-2559 ในยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 การสร้างศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาทางเศรษฐกิจในกลยุทธ์การวิจัยที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ตามแผนงานที่ 2.6 ส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเครือข่าย (Cluster) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการ(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554)⁴

ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และมีความอุดมสมบูรณ์ นับว่าเป็นจุดแข็งที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจากการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เสนอแนะประเด็นสำคัญที่ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการรักษาและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ (สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)⁵ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นทางเลือกที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีลักษณะในการบริหารจัดการอย่างดีเยี่ยม สามารถดำรงและรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างไม่เสื่อมคลายสร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวโดยทุกภาคส่วนต้องประสานความร่วมมือต่อกัน โดยเฉพาะผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการให้เกิดความเป็นธรรมต่อนักท่องเที่ยวและต่อชุมชน เน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง การบริหารจัดการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอและเพียงพอเกิดผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด เน้นการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดีและคุ้มค่าอย่างมีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ราณี อธิชัยกุล, 2554)⁶

การใช้ระบบวิสาหกิจชุมชนเข้ามาช่วยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนับเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการดำเนินงานในลักษณะที่ภาครัฐให้การสนับสนุน โดยส่งเสริมความรู้และให้แนวทางแก่ชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความรักและความหวงแหนในทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละชุมชน สร้างจิตสำนึกที่ดีจากฐานสู่ฐาน โดยจะเห็นได้จากชุมชนที่ประสบความสำเร็จและสามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยการพึ่งพาทรัพยากรอย่างสมดุล เช่น ชุมชนหมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มองค์กรชาวบ้านอยู่กันด้วยความรัก ความสามัคคี ซื่อสัตย์ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันด้วยคุณสมบัติที่งดงาม นับเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนทำให้หมู่บ้านคีรีวงโดดเด่น ดึงดูดความ

สนใจของผู้คนให้มาศึกษาวิถีชีวิตก่อเกิดรายได้สร้างเศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง สู่การพึ่งตนเอง มีการพัฒนากิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีคุณภาพ มีรายได้จากการท่องเที่ยว ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนนั้นดีขึ้น(องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน, 2558)⁷

วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุเป็นอีกหนึ่งชุมชนที่รวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศึกษาวิถีชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น จากการพลิกวิกฤตสู่โอกาสในคราวประสบภัยเหตุการณ์สึนามิ เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้คนในชุมชนได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนด้านความรู้ในการประกอบอาชีพทำให้คนในชุมชนเกิดความเข้มแข็งอีกครั้งก่อเกิดเป็นวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชัง และจัดตั้งโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแต่ถึงอย่างนั้นในการดำเนินงานที่แท้จริงของชุมชนก็ยังประสบปัญหาและมีอุปสรรคในการดำเนินงานอีกหลายด้านที่ต้องหาทางแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุ โดยศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงาน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่นการพัฒนาวิถีอาชีพตนเองบนพื้นฐานความพอเพียงและใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าสามารถนำแนวทางที่ได้ไปปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุ
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ศึกษาชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุ (สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง, ออนไลน์, 2558)⁸

1. ประวัติความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุ จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจตุ เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2549 มีเงินทุนหมุนเวียนจากการรวมหุ้นของสมาชิกจำนวน 10,000 บาท และเงินสมทบจากโครงการฟื้นฟูอาชีพด้านประมงและผู้ประสบภัยสึนามิจำนวน 373,827บาท โดยมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดรายได้ เช่น การเลี้ยงปลาเก๋าปลากระพงหอยแมลงภู่ และหอยนางรมการพัฒนาที่พักอาศัยให้เป็นโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเรียนรู้วิถีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการบริการอาหารโดยปรุงอาหารทะเลสด ๆ ที่ได้จากการประมงและกระชังเลี้ยงปลา ตลอดจนการนั่งเรือหางยาวนำเที่ยวชมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในป่าชายเลนและชายฝั่งทะเล นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเรียนรู้การประกอบอาชีพของคนในชุมชน เช่น การทำสวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน และอาชีพด้านการประมง โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การทำประมงพื้นบ้าน ทั้งนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่ภายในชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชม เช่น หาดคลองสน เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนบ้านพรุจตุ บ่อน้ำเค็ม-ร้อน

กลางป่าชายเลน หาดเก็บตะวัน อ่าวบุญคง เขาเจ็ดยอด และศูนย์การเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งผลจากการทำกิจกรรมทำให้คนในชุมชนรักใคร่สามัคคี มีเงินทุนหมุนเวียน ก่อให้เกิดรายได้ มีความรู้ และประสบการณ์ ในขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้ต่อกัน

2. การจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

ชุมชนมีรูปแบบการบริหารจัดการดำเนินการในรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีชื่อว่า วิสาหกิจชุมชน เลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด โดยสมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ในรูปแบบของการทำอาชีพ ประมงชายฝั่ง การเลี้ยงปลากระชัง และการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแบ่งรายได้ตามกิจกรรมเพื่อปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก ทั้งนี้ในส่วนรายได้ 5 % จากกิจกรรมการท่องเที่ยว จะนำมาสมทบเข้ากองทุนการจัดการการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ในเชิงอนุรักษ์เช่น การปลูกป่าโกงกาง การปลูกหญ้าทะเลกิจกรรมธนาคารปูม้า ฯลฯ

แนวคิดวิสาหกิจชุมชนและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

1. ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดความหมาย คำว่าวิสาหกิจชุมชน หมายถึง “กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการ หรือกิจการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ทั้งรูปแบบนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกาศกำหนด” อาจเป็นลักษณะการประกอบการขนาดเล็กและขนาดย่อม เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชนทุนที่กล่าวถึง หมายรวมไปถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลักสำคัญ

2. ลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน หรือ (enterprise) คือ การประกอบการในชุมชน เพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเอง เพื่อความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน (เสรี พงศ์พิศ, 2548)⁹

จากความหมายของวิสาหกิจชุมชนข้างต้นวิสาหกิจชุมชนจึงมีลักษณะที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการแต่อาจมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภายนอกในการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ หรือถือหุ้นส่วนขนาดเล็ก แต่ไม่ใช่หุ้นใหญ่ที่ทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจ

2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชนอาจจะนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้แต่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด

3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนซึ่งมีความรู้ภูมิปัญญา หากมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเกิดมีความเชื่อมั่นในตัวเองก็จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

4. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญ เป็น การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยปรับประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากลหรือจากที่อื่น

5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบมีหลาย ๆ กิจกรรมประสาน ผนึกพลัง (synergy) และเกื้อกูลกัน (cluster)

6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลัก การเรียนรู้คือหัวใจของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อ การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

7. มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย การพึ่งตนเองคือเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจ ชุมชน (อานันท์ ตะนัยศรี, ออนไลน์, 2555)¹⁰

3. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, ออนไลน์, 2558)¹¹

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในอดีตที่ผ่านมาเน้นกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ ในรูปแบบการฝึกอบรม และการให้คำปรึกษาแนะนำโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเชื่อว่ากระบวนการพัฒนาดังกล่าวจะสามารถแก้ไขปัญหาด้าน ผลผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ และการตลาดตามตัวชี้วัดการดำเนินงานของหน่วยงานได้ เป็นผลความสำเร็จจากการ ดำเนินงานในมิติทางเศรษฐกิจ ผลจากการดำเนินงานมักประสบความสำเร็จเพียงชั่วคราว ไม่ยั่งยืนและชุมชนไม่สามารถ พึ่งพาตนเองได้ ความสำเร็จชั่วคราวเกิดจากการช่วยเหลือของที่ปรึกษาและวิทยากร เนื่องจากกลุ่มยังขาดความสามารถใน ด้านต่างๆอย่างแท้จริงเนื่องจากแนวทางการดำเนินงานไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่จะผสมผสานองค์ความรู้เดิม ภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชน ผลกระทบจากการพัฒนาดังกล่าว ก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อชุมชนในหลายกรณี โดยเฉพาะในระยะยาวจะเห็นรอยแตกร้าวที่เกิดจากการขัดแย้งทั้งในมิติ ทางเศรษฐศาสตร์และมิติทางสังคมกว้างขึ้นอย่างชัดเจน “วิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวม” นับเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ทำให้ชุมชนเข้าใจถึงการมีวิถีชีวิตตามธรรมชาติการคิดแบบองค์รวมเป็นระบบที่เชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนสู่บริบทในระบบ ย่อยและระบบใหญ่ทั้งหมด ด้วยความเชื่อมโยงองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชนทุกส่วน ให้มีความสัมพันธ์กันในบริบทที่ ซับซ้อนกันไปมาและมีกระบวนการที่ต่อเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบริบททางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายในชุมชนปรับเปลี่ยนวิถีคิดและแบบแผนการปฏิบัติงานของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจาก การอบรมหรือฟังบรรยายหรือการใช้คู่มือการปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว มาสู่การลงสู่ชุมชนเพื่อเรียนรู้สภาพชุมชนใหม่ใน ทุกมิติ ต้องมีแนวคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากการเริ่มลงมือกระทำการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนร่วมกับชุมชน อันจะก่อให้เกิด การเรียนรู้วิถีชีวิตและธรรมชาติของชุมชน เพื่อการสร้างแบบแผนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ชุมชนต้องการผสมผสาน ระหว่างความต้องการของหน่วยงาน ผ่านกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดอย่างเป็นองค์รวม

หลักการสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

1. ลักษณะการมองประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึงการมองถึงประโยชน์และความต้องการของ ประชาชนเป็นที่ตั้ง

2. ลักษณะการมองที่ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน ซึ่งการมีส่วนร่วมควรจจะ ร่วมตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมตัดสินใจด้วย มิใช่เพียงแต่ร่วมทำกิจกรรม

3. ลักษณะการมองเป็นองค์รวมที่ต้องมีการพิจารณาปัญหา และปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน อย่างรอบด้านต้องร่วมประสาน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และเติมเต็มให้กับกระบวนการพัฒนานั้น ๆ

แนวคิดองค์ประกอบ “8Ms”

ในการดำเนินงานทุกองค์กรจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการเป็น สินค้า หรือบริการออกสู่กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้บริโภค องค์กรจะเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการ ในการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่งผลกำไรในระดับที่องค์กรตั้งเป้าหมายไว้ จำเป็นต้องมีขั้นตอน ในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพหลักการ “4Ms” เป็นองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ถือเป็นทรัพยากร สาธารณะ (Public Resource) เป็นปัจจัยพื้นฐานหรือส่วนประกอบที่ทำให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้แก่เงินทุน (Money) บุคลากร (Manpower) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) แต่ในสภาวะการแข่งขันในปัจจุบันประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโลก หลักการ “4Ms” ยังไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินงานจึงมีการพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญเพิ่มขึ้นอีก 4 ตัว ได้แก่ การตลาด (Marketing), วิธีการ (Method), ขวัญกำลังใจ (Morale), และข้อมูลข่าวสาร (Message) ทำให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546)¹²

แนวคิดองค์ประกอบ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพการณ์ขององค์กร โดยวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคที่อาจส่งผลต่อการดำเนินงาน หลักการสำคัญของ SWOT โดยการวิเคราะห์สภาพการณ์ 2 ด้าน ได้แก่ สภาพการณ์ภายใน และสภาพการณ์ภายนอก เพื่อให้รู้จักตนเองและรู้จักสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจ หรือการ ดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นอกจากจะได้ทราบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว ยังสามารถทราบแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2556)¹³

หลักการสำคัญของ SWOT คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจสภาพแวดล้อม 2 ด้าน ได้แก่สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเองรู้จักสภาพแวดล้อมและวิเคราะห์โอกาส อุปสรรคเพื่อให้รู้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้ง ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่จะมีผลต่อองค์กรซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนด วิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมดำเนินการขององค์กรที่เหมาะสมต่อไป

แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, เพ็ญศิริ ศรีคำภา, 2557)¹⁴

การท่องเที่ยวที่ผ่านมาเป็นการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่เป็นหลักด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจแต่ไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเกิดกระแสความคิดในการปรับกระบวนการและวิสัยทัศน์ของการท่องเที่ยวใหม่โดยมีสาเหตุมาจาก แนวโน้ม 2 ประการได้แก่

➢ แนวโน้มเรื่องการอนุรักษ์ การเพิ่มขึ้นของประชากรและการถดถอยของภาวะเศรษฐกิจในหลายประเทศมีแนวโน้มก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นเช่นการตัดไม้ การทำเหมืองแร่ เป็นต้น

➢ แนวโน้มเรื่องการท่องเที่ยว ในช่วงประมาณ 10 ปีที่ผ่านมามนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงวิถีการใช้เวลาว่างในการเดินทางท่องเที่ยว โดยมีแนวโน้มที่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวแบบเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น

1. ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสมโดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2. หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนแบ่งออกเป็น 10 ประการ

- 2.1 การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
- 2.2 การลดการบริโภคและของเสียที่เกินความจำเป็น
- 2.3 การรักษาความหลากหลาย
- 2.4 การรวมการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าอยู่ในวงการวางแผน
- 2.5 การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น
- 2.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น
- 2.7 การปรึกษากันระหว่างผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน
- 2.8 การฝึกอบรมบุคลากร
- 2.9 การตอบสนองการตลาดท่องเที่ยว
- 2.10 การวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อควรคำนึงของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่

3.1 การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

3.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวนั้นนักท่องเที่ยวมีความต้องการจะเห็นสิ่งใดจากแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือต้องการได้ประโยชน์อะไรจาก แหล่งท่องเที่ยวนั้น

3.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว นั้น

3.4 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะถูกกระทบหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการดูแลรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

3.5 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว นั้นจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใดจึงเหมาะสมซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการกำหนดปริมาณและมาตรฐานของการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

3.6 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว นั้นจะทำให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างใดซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

3.7 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงความความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นแนวทางพิจารณาในการศึกษาและเปรียบเทียบพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ให้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556)¹⁵ ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ ปัญหาและอุปสรรค และหาแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรค เช่น การตลาด บัญชี การผลิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบผลิตภัณฑ์และต้นทุนการผลิต งานวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับด้านแนวคิดวิสาหกิจชุมชน และจุดประสงค์ในการหาแนวทางเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน รวมถึงกระบวนการในการวิจัยที่ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิธีการในการวิจัย กระบวนการในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และอภิปรายผล โดยผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะด้านต่างๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบเพื่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ภัทราพร จันตะนี (2556)¹⁶ ทำการวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่า ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางกายภาพทางการท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่าตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศึกษาการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่า และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน การศึกษารังนี้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีความร่วมมือกันในการผลิตเห็ดตับเต่าเพื่อให้เป็นอาชีพเสริมรายได้ เป็นแหล่งอาหารปลอดภัย รักษาสภาพแวดล้อมให้คงความเป็นธรรมชาติมีการร่วมมือในการวางแผนเพื่อผลิตได้อย่างปลอดภัย โดยแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรภายนอกเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนได้แก่ ความรู้ผลิตเชื้อเห็ดตับเต่า งานวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับด้านแนวคิดการจัดการวิสาหกิจชุมชน และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงกระบวนการในการวิจัยที่ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาวิธีการในการวิจัย กระบวนการในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และอภิปรายผล โดยผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่านโยบายส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนทุกระดับ โดยการสร้างความตระหนัก ความรู้ ทักษะ เพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จะนำไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตร (2551)¹⁷ ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง: กรณีศึกษาดอกไม้ประดิษฐ์จากใบพารา โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิต การตลาดดอกไม้พาราของวิสาหกิจชุมชน ศึกษาระดับศักยภาพ และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพที่ดี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทิศทางของวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารตลาด และด้านการบริหารสมาชิก ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนดำเนินงาน การจัดการสินค้าและบริการ การจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร และผลลัพธ์ในการดำเนินการ โดยต้องอาศัยปัจจัยในการสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และชุมชนได้รับผลประโยชน์ส่วนปัญหาที่สำคัญของชุมชน คือ วัตถุดิบไม่เพียงพอในช่วง จำเป็นต้องหาวัตถุดิบอย่างอื่นมาทดแทน และควรวางแผนการดำเนินงานและพัฒนาความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ให้ต่างจากผู้ผลิตรายอื่น ๆ งานวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับในด้านแนวคิดการจัดการวิสาหกิจชุมชน รวมถึงกระบวนการในการวิจัยที่ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิธีการในการวิจัย กระบวนการในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และอภิปรายผลโดยผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่จำกัด เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ควรส่งเสริมให้มีการใช้ช่องทางจัดจำหน่ายใหม่ ๆ เช่น การขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต และควรอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อเกิดการสร้างงานอย่างสร้างสรรค์

วรรณิ ศิลปอาษา และชัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2555)¹⁸ ทำการวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เกาะเกร็ด โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมของการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำการวิเคราะห์ SWOT และเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเกาะเกร็ดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่าประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน งานวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับด้านแนวคิดการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยศึกษาวิธีการในการวิจัย กระบวนการในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และอภิปรายผล โดยผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาสู่ความยั่งยืนควรเริ่มจากการนโยบายนไปสู่การปฏิบัติ โดยนโยบายนจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญ 5 ประเด็นหลัก ให้ไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ 1) การพัฒนาสินค้าและบริการ 2) การอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ 4) การอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และ 5) การบริหารจัดการ ซึ่งในทุกประเด็นจะต้องมีมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพนำไปสู่ความยั่งยืน

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด จำนวน 23 ราย (N)

กลุ่มตัวอย่าง คือสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 ราย (n) ใช้วิธีการเลือกแบบ สโนว์บอล (Snowball Sampling) (ข้อมูลวิสาหกิจเลี้ยงปลากระชังบ้านพรูจูด, 2556)¹⁹

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ (ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม, 2556)²⁰

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการดำเนินงาน “8 Ms” ได้แก่ เงินทุน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ การตลาด วิธีการ ขวัญกำลังใจ และข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรูจูด

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์

3. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก่อนที่จะนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้มีการให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ แล้วนำกลับมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นนำไปเก็บกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญไปร่วมในการเก็บข้อมูลด้วย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) เป็นขั้นตอนแรกในการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อนำมาประกอบการวิจัย การศึกษาเอกสารช่วยในการกำหนดประเด็นที่สำคัญ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยคำนึงถึงบริบทของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ ประกอบว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

1.1 การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรูจูด ในส่วนของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ของชุมชน ในรูปแบบของสินค้าและบริการ และรูปแบบในการบริหารจัดการ รวมถึงแนวคิดวิสาหกิจชุมชน จากข้อมูลรายงานผลการดำเนินงาน และเว็บไซต์ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

1.2 การศึกษาและทำความเข้าใจในแนวคิดของการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ใช้หลักการพัฒนาตามแนวทางการดำเนินงาน องค์ประกอบ “8 Ms” องค์ประกอบ SWOT ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงาน จากหนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 การศึกษาและทำความเข้าใจในแนวคิดของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และนโยบาย โดยเฉพาะแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) หลังจากที่ได้ทำการศึกษาเอกสารและวิเคราะห์เนื้อหาแล้ว ได้ข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิด และกำหนดประเด็นเพื่อเป็นแนวคำถามที่ใช้ในการสร้าง

แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกในการสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีแนวคำถามที่สอดคล้องกับประเด็นในการศึกษา แต่สามารถมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักการอุปมาน (Inductive approach) โดยอาศัยการวิเคราะห์และการสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์โดยแยกแยะจัดข้อมูลเข้าหมวดหมู่ ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์และจุดเด่นหรือจุดที่สำคัญของข้อมูลส่วนการสังเคราะห์ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจำนวนสองสิ่งขึ้นไปมาทำการตีความ (Interpretation) และแปลผลเพื่อให้ข้อมูลเกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดหรือทฤษฎี ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Investigator Triangulation) ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีตรวจสอบข้อมูลนั้น ได้ใช้วิธีการจดบันทึกการบันทึกเสียง การถ่ายภาพ และการถ่ายวิดีโอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและตรงกัน

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านเวลา (Time Triangulation) คือ การเปรียบเทียบการเก็บข้อมูลต่างเวลากัน ว่ามีความเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้ โดยนำข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์พร้อมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์

6. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงาน “8 Ms”

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย

องค์ประกอบของการดำเนินงาน “8Ms”

1. เงินทุน (Money)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจุดมีระบบการจัดการด้านเงินทุนที่เป็นระบบโดยนำเงินทุนที่เกิดจากการรวบรวมของสมาชิกภายในกลุ่ม และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก มาบริหารจัดการโดยส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงปลากระชัง การทำประมงชายฝั่ง และการท่องเที่ยวเกิดเป็นรายได้มาหมุนเวียนใช้จ่ายภายในกลุ่มแหล่งทุนที่กล่าวถึงประกอบด้วย

1.1 เงินตั้งต้นของกลุ่มสมาชิก จำนวนคนละ 5 หุ้น หุ้นละ 100 บาท รวมเงินทุน 10,000 บาทนำมาใช้บริหารจัดการผ่านระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อช่วยเหลือสมาชิก โดยนำไปบริหารจัดการด้านอาชีพและครัวเรือนทางกลุ่มจะคิด

อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 1 ทำให้สมาชิกไม่มีปัญหาเรื่องการนำเงินที่กู้มาส่งคืน เป็นการสร้างวินัยทางการเงินให้แก่กลุ่มสมาชิกได้เป็นอย่างดี

1.2 เงินกองทุนส่งเสริมอาชีพจากเหตุการณ์สึนามินำมาบริหารจัดการผ่านกองทุนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เช่น การซ่อมแซมกระชัง หรือเรือ เป็นต้น

1.3 กองทุนวิสาหกิจชุมชนนำมาบริหารจัดการโฮมสเตย์และให้สมาชิกกู้ยืมตามความเหมาะสม

1.4 กองทุนสิ่งแวดล้อม โดยหักรายได้จากการท่องเที่ยวนำมาใช้พัฒนาด้านการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนา ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน เช่น การสร้างเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน

2. บุคลากร (Manpower)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูด ประกอบด้วย บุคลากรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม จำนวน 23 ราย โดยกลุ่มมีการกำหนดเงื่อนไขในการรับเข้าเป็นสมาชิก ตามข้อกำหนดโดยทุกคนจะต้องมีอาชีพเดียวกัน ได้แก่ อาชีพเลี้ยงปลากระชัง ทั้งทางตรงและทางอ้อม แบ่งลักษณะของสมาชิกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ สมาชิกสามัญ หมายถึง ไม่ผิดวินัยทางการเงิน และสมาชิกสหบท หมายถึง ผิดวินัยทางการเงิน โดยมีโครงสร้างในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธาน 2 คน เภรัญญิก 1 คน เลขานุการ 1 คน กรรมการ 7 คน และจำนวนที่เหลือทั้งหมดจะเป็นสมาชิกของกลุ่มมีหน้าที่ในการดำเนินตามกิจกรรมและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูด มีศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นของส่วนกลางโดยจัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สนใจมาศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบนิเวศและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง ประกอบด้วย คอมพิวเตอร์พกพา เครื่องเสียง สื่อมัลติมีเดียเพื่อประชาสัมพันธ์ ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มด้านการประมงและการเลี้ยงปลากระชังจะเป็นของสมาชิกแต่ละราย ได้แก่ เรือ กระชังปลา และอุปกรณ์การทำประมงชายฝั่ง เป็นต้น

4. การจัดการ (Management)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เน้นการจัดการ 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

4.1 การจัดการองค์กร มีการกำหนดระเบียบและข้อบังคับของกลุ่ม เช่น ระเบียบการประชุม

ระเบียบว่าด้วยวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ, ระเบียบว่าด้วยการเบิก - จ่ายเงินบัญชีธนาคารของกลุ่ม, ระเบียบว่าด้วยการกู้ยืมเงินของกองทุนฉุกเฉินของกลุ่ม (บัญชี ฉ), ระเบียบการกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาอาชีพ, ระเบียบการกู้ยืมเงินกองทุนวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด

4.2 การจัดการคน กลุ่มจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและสมาชิกของกลุ่มจึงทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มีการจัดงานเสวนาหลังแลหน้า เพื่อทบทวนจังหวะก้าวการทำงานของกลุ่ม เป็นการทบทวนผลการดำเนินงานและวางเป้าหมายในการดำเนินงานในอนาคต โดยเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการจัดอบรมเพื่อพัฒนา

ศักยภาพของสมาชิก นำสมาชิกไปศึกษาดูงาน การพัฒนาศักยภาพและศึกษาดูงานของสมาชิก ทำให้สมาชิกมีองค์ความรู้ และโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น นำมาปฏิบัติงานเกิดทักษะสามารถถ่ายทอดสู่ผู้อื่นได้

4.3 การจัดการทุน มีการจัดตั้งกองทุนสำหรับเป็นสวัสดิการและเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งมั่นคงในการประกอบอาชีพ ทั้งหมด 3 กองทุน ได้แก่ กองทุนส่งเสริมอาชีพ กองทุนวิสาหกิจชุมชน และกองทุนสิ่งแวดล้อม

5. การตลาด (Marketing)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตที่ได้ 2 ทาง ได้แก่ ผลผลิตทางการประมงชายฝั่ง การจับสัตว์น้ำ และการเลี้ยงปลากระชัง เช่น ปลากระพง ปลาเก๋าที่เพาะเลี้ยงไว้ จะจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลาง และนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม การขายผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยรวบรวมผลผลิตประมงเพื่อขายร่วมกัน ทำให้สมาชิกสามารถต่อรองราคาที่เป็นธรรมและเหมาะสมตามราคาตลาดกลาง ส่วนผลผลิตด้านการท่องเที่ยว จะอยู่ในรูปแบบของโฮมสเตย์ และโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีประมงชายฝั่ง มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ และการบอกต่อ ๆ กันจากนักท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐ โดยทางกลุ่มจะคำนึงถึงศักยภาพทรัพยากรที่มีอยู่กับการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชม โดยปกติราคาโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของกลุ่ม โปรแกรม 2 วัน 1 คืนจะอยู่ที่ 650 บาทต่อคน

6. วิธีการ (Method)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจตุรมีวิธีการดำเนินงานโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาในกระชัง ธนาคารปูม้า ธนาคารต้นหญ้าทะเล บ้านพักโฮมสเตย์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีการเผยแพร่ข้อมูลความรู้จากการดำเนินงานผ่านศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งคณะทำงานโดยเป็นบุคคลในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความหวงแหน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเกิดความเชื่อมโยง ตามวิธีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

6.1 พัฒนาบุคลากรและปรับปรุงกฎระเบียบของกลุ่มให้มีความทันสมัย ครอบคลุมและแก้ไขทุกปัญหา

6.2 นำคณะกรรมการ และสมาชิกในกลุ่ม ไปศึกษาดูงานกับกลุ่มอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ

6.3 พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม

7. ขวัญกำลังใจ (Morale)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจตุรมีวิธีการสร้างขวัญกำลังใจของสมาชิกภายในกลุ่มโดยการพูดคุย สร้างความเข้าใจ โดยจัดให้มีการประชุมทุกเดือน หรือตามวาระสำคัญ โดยวัตถุประสงค์หลักในการประชุมเพื่อไต่ถามทุกข์สุข แก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ให้คำปรึกษาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นสมาชิกในกลุ่มจะเกิดความสามัคคีปรองดองต่อกันความเป็นมิตรช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทุกคนมองกลุ่มเหมือนเป็นบ้าน และมองสมาชิกในกลุ่มทุกคนเป็นพี่และเป็นน้องที่พร้อมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

8. ข้อมูลข่าวสาร (Message)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจตุรมีวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายนอก จากการจัดประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ประธานกลุ่มจะเป็นผู้นำข้อมูลมาบอกกล่าวในที่ประชุม ซึ่งจะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ทราบข้อมูลและทิศทางในการทำงานไปในกรอบเดียวกัน และในบางครั้งหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องจะเข้ามาเพื่อให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่ม เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหิน สำนักงานประมงจังหวัดตรัง สำนักงานเกษตร

อำเภอสีเกา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น ส่วนข้อมูลภายในทางกลุ่มมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมีสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือ บอร์ด ไลน์ โปสเตอร์

องค์ประกอบ SWOT

1. จุดเด่น (Strengths)

- ทนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเช่น ระบบนิเวศของชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน
- การเดินทางเข้าถึงได้ง่าย การคมนาคมสะดวก มีถนนที่เอื้อต่อการเดินทาง
- ทำเลที่ตั้งเหมาะสม อยู่ใกล้กับธรรมชาติและระบบนิเวศที่สมบูรณ์
- สมาชิกอยู่ด้วยกันด้วยความรัก ความเข้าใจ
- โครงสร้างการบริหารงานมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ภายใต้การดูแลของสมาชิกในกลุ่ม
- มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ตามสัดส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ความสามารถและทักษะทางวิชาชีพที่หลากหลายของสมาชิกในการทำประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- มีกิจกรรมการอนุรักษ์เป็นจุดเด่นโดยเฉพาะหญ้าทะเล
- มีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน บูรณาการความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ สร้าง

กิจกรรม ที่ตอบโจทย์ เช่น การท่องเที่ยวตามวิถีทางแห่งอาชีพ

2. จุดด้อย (Weakness)

- ความแตกต่างทางความรู้ และระดับการศึกษาของสมาชิกทำให้มีความเหลื่อมล้ำ และทำงานได้ไม่

เต็มประสิทธิภาพ

- สมาชิกขาดความรู้ด้านภาษาต่างประเทศและการให้บริการที่มีมาตรฐานแก่นักท่องเที่ยว
- รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นที่รู้จักเฉพาะในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

3. โอกาส (Opportunity)

- การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งรางวัลและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- การนำความรู้ด้านวิชาการมาพัฒนาการดำเนินงาน ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนตามวิถีอาชีพ เชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าและบริการกับกลุ่มอื่น ๆ สร้างเครือข่ายและการกระจายรายได้
- ประสพการณ์จากการเรียนรู้ ผ่านปัญหาและอุปสรรค ผ่านวิกฤติหลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิด

ภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่ง

4. อุปสรรค (Threats)

- หน่วยงานภาครัฐตอบสนองไม่ตรงความต้องการโดยเฉพาะด้านการพัฒนายังไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

➤ การทำงานแบบแยกส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดปัญหาความยุ่งยาก และซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน

ข้อคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา

1. ประเด็นความโดดเด่น และความแตกต่างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูดได้แก่

➤ ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ในชุมชน ทำให้รู้สึกความเป็นเจ้าของ

➤ เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

➤ วิสัยทัศน์ของผู้นำท้องถิ่นช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

➤ มีการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน โปร่งใส และตรวจสอบได้

➤ มีความชัดเจนและการทำงานที่ต่อเนื่อง

2. แนวโน้มการพัฒนา และทิศทางในอนาคต

➤ ชุมชนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ชายฝั่ง ซึ่งรวมตัวกันเพื่อเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยึดการพึ่งพาตนเอง มีความรัก ความสามัคคีเป็นที่ตั้ง เพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียง

➤ การนำรูปแบบการท่องเที่ยวมาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

องค์ประกอบของการดำเนินงาน "8Ms"

ผลจากการวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบของการดำเนินงาน "8Ms" ของวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูดนั้นมีครบตามองค์ประกอบที่กล่าวถึง แต่ยังมีบางประเด็นที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมาชิก โดยนำทรัพยากรทั้งหมดที่มีมาบริหารจัดการอย่างเหมาะสม มีคุณค่านำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารทรัพยากรของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ ที่กล่าวถึง ทรัพยากรการดำเนินงาน 8 อย่างที่สำคัญ อันได้แก่ เงินทุน (Money), บุคลากร (Manpower), วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) การจัดการ (Management), การตลาด (Marketing), วิธีการ (Method),ขวัญกำลังใจ (Morale), และข้อมูลข่าวสาร (Message) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานหรือส่วนประกอบที่ทำให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

องค์ประกอบ SWOT

ผลจากการวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบ SWOTของวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูดนั้นมีทั้งจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้งนี้ในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูดควรนำประเด็นที่เป็นจุดเด่นและโอกาส มาเป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้และแก้ไขสิ่งที่เป็จุดด้อยให้ลดลง พร้อมลดผลเสียจากอุปสรรคที่มีอยู่ สอดคล้องกับแนวทางการวิเคราะห์ SWOT ของ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หลักการสำคัญของ SWOT โดยการวิเคราะห์สภาพการณ์ 2 ด้าน ได้แก่ สภาพการณ์ภายใน และสภาพการณ์ภายนอก เพื่อให้รู้จักตนเองและรู้จักสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจ ผลจากการ

วิเคราะห์ SWOT นอกจากจะได้ทราบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว ยังสามารถทราบแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

ข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ด้านข้อคิดเห็นของกลุ่มมีศูนย์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สามารถพัฒนาเพื่อเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ชายฝั่ง โดยแบ่งปันให้ความรู้แก่ผู้สนใจ เน้นยึดการพึ่งพาตนเอง มีความรัก ความสามัคคีเป็นที่ตั้ง เพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการนำรูปแบบการท่องเที่ยวมาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 มุ่งเน้นให้ประชาชนในประเทศยืนหยัดอยู่ได้บนพื้นฐานของความพอเพียง และมีภูมิคุ้มกันในภาวะ ความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจุดสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. สมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้และทักษะด้านการบริการที่มีคุณภาพ ดังนั้น ควรพัฒนารูปแบบการให้บริการที่มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต นำประเด็นเรื่องของการพัฒนาบุคลากร (Manpower) มาใช้โดยสนับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มเข้าร่วมอบรม หรือศึกษาหาความรู้ด้านการบริการเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพ

2. สมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้และทักษะด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น ควรส่งเสริมความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้แก่สมาชิก เพื่อพัฒนาศักยภาพ เช่น ความรู้ด้านการบริการการท่องเที่ยว และการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร นำประเด็นเรื่องของการจัดการ (Management) มาใช้โดยสนับสนุนให้มีการจัดการคนเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในกลุ่ม

3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีการดำเนินงานตามวิถีทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ควรพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การพัฒนาและการกระจายรายได้ นำประเด็นเงินทุน (Money) มาใช้โดยสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวประเด็นวัสดุอุปกรณ์ (Materials) โดยพัฒนาอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานให้มีความหลากหลายมีคุณภาพ ก่อให้เกิดความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับต้นทุน ประเด็นการตลาด (Marketing) การสร้างกลุ่มลูกค้าใหม่โดยขยายฐานตลาดที่มีอยู่เดิม เพิ่มสัดส่วนทางการตลาด จากช่องทางตลาดอื่น ๆ โดยเฉพาะความร่วมมือแบบเครือข่ายกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ

4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ควรส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการ และสร้างนวัตกรรมจากผลงานวิจัย ประเด็นข้อมูลข่าวสาร (Message) โดยนำข้อมูลนำข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่มีของชุมชนถ่ายทอดให้แก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ และนำความรู้จากหน่วยงานภายนอกมาปรับใช้ในการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีแนวคิดและเป้าหมายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการท่องเที่ยวมาใช้บริการจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิถีอาชีพตนเองบนพื้นฐาน

ความพอเพียง และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าประเด็นขวัญและกำลังใจ (Morale) โดยนำกระบวนการความคิดการมีส่วนร่วม และจิตสำนึกรักในบ้านเกิดและชุมชนของตนเอง มาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการนำการท่องเที่ยวไปผสมผสาน ผ่านประเด็นวิธีการ (Method) ที่เหมาะสม โดยจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเข้าใจระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยไม่ทำให้ชุมชนเสียความเป็นอัตลักษณ์ และการพัฒนาต้องสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต่อไปในอนาคต
2. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลของชุมชนด้วยช่องทางใหม่ ๆ โดยเน้นไปยังกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีสัดส่วนการใช้งาน Internet และ Social Network ในปริมาณที่สูง เพื่อเพิ่มสัดส่วนทางการตลาดและสร้างความรู้จักชุมชนในวงกว้าง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ สำเร็จลงด้วยดีจากความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกิดศิริ เจริญวิศาล ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาทั้งนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมินความก้าวหน้าของงานวิจัย ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา และวิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบประมาณเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลาย ผู้จัดทำขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ความผิดพลาดและข้อบกพร่องใด ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้จัดทำต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2554). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555-2559.กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ค้นเมื่อ 7กรกฎาคม 2558 จาก <http://www.mots.go.th/more-new.phb?cid=66>¹
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2558). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2558 จาก <http://bcid.dip.go.th/>
- ครรชิต พุทธิโกษา. (2554). กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.⁴
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตกลุ่มทะเลสาบสงขลา. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2556.¹⁵
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนาและเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.ธรรมสาร. นนทบุรี.¹⁴
- ภัทรพร จันตะนี. (2556). การจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่าตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ.¹⁶
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2546). การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ. ธรรมสาร.
- ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ. (2556). สถิตินักท่องเที่ยว พ.ศ. 2563.สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2558 จาก <http://www.nic.go.th/gsic/uploadfile/Tourism-Hub.pdf>³
- ราณี อีสัยกุล. (2554). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว. สาขาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.⁵
- วรรณา ศิลปอาษา และชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2555). การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: เกาะเกร็ด. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.¹⁸
- สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). พลิกวิถีธุรกิจท่องเที่ยว SME ไทย. จดหมายข่าวสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (มกราคม-กุมภาพันธ์):3⁵
- เสรี พงศ์พิศ และสุภาส จันทรพงษ์. (2548). ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน. สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ.⁹
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. สำนักนายกรัฐมนตรี. ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2558 จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>²
- สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง. (2558). วิสาหกิจชุมชนบ้านพรุจูด. ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2558 จาก <http://www.trang.doae.go.th/web58/index.html>⁸
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2556). การวิเคราะห์ SWOT. แผนกลยุทธ์ประจำปี พ.ศ. 2556- พ.ศ.2559. กระทรวงอุตสาหกรรม.¹³
- ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตร. (2551). สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่

ความเข้มแข็ง กรณีศึกษา:ดอกไม้ประดิษฐ์จากใบพารา. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.¹⁷

อนันต์ ตะนัยศรี.(2558). วิสาหกิจชุมชน. ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2558 จาก

<http://www.phongphit.com/2013/index.php/2012-12-06-11-52-11/item/133>¹⁰

องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลน. (2558). ชุมชนหมู่บ้านคีรีวง. ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2558 จาก

<http://www.kamlone.com/index.php>

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อหิน. (2556). ข้อมูลวิสาหกิจเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด. โครงการพลังชุมชนท้องถิ่น

ร่วมขับเคลื่อนสู่การจัดการตำบลน้อยอยู่ 2556. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.¹⁹

อัศวิน แสงพิกุล. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. ธุรกิจบัณฑิตย, กรุงเทพฯ.²⁰

Aronson,Lars”(2000). The Development of Sustainable Tourism. Londa:Bath Press.Atlanta,
Georgia State University Press.

Micheal J. Hatton. (1999). Community Based Tourism in Asia Pacific Humber College.Ontario,
Canada.

All subject areas

Social Sciences
(miscellaneous)

All regions / countries

All types

2015

☐ Display only Open Access Journals

Display journals with at least 0

Citable Docs. (3years)

Apply

 Download data

251 - 300 of 418

Title	Type	↓ SJR	H index	Total Docs. (2015)	Total Docs. (3years)	Total Refs.	Total Cites (3years)	Citable Docs. (3years)	Cites / Doc. (2years)	Ref. / Doc.	
251 Youth Studies Australia	journal	0.196 Q3	9	0	77	0	34	55	0.46	0.00	
252 Revista de Ciencias Sociales 	journal	0.195 Q3	3	50	157	1382	12	145	0.08	27.64	
253 AStA Wirtschafts- und Sozialstatistisches Archiv	journal	0.195 Q3	5	19	49	459	14	31	0.50	24.16	
254 Journal of International and Comparative Social Policy	journal	0.194 Q3	4	16	59	815	29	42	0.87	50.94	
255 Zeitschrift für Soziologie der Erziehung und Socialisation/Journal for Sociology of Education and Socialization	journal	0.191 Q3	6	21	80	674	17	73	0.28	32.10	
256 Advances in Sustainability and Environmental Justice	book serie	0.191 Q3	3	14	44	704	20	40	0.50	50.29	
257 Family and Community History	journal	0.190 Q3	3	10	19	337	2	15	0.13	33.70	
258 Journal of Applied Biobehavioral Research	journal	0.188 Q3	19	9	42	367	16	41	0.26	40.78	
259 Das Argument	journal	0.187 Q3	2	56	131	722	9	117	0.08	12.89	
260 Asian Social Science 	journal	0.187 Q3	11	760	1685	21631	571	1685	0.32	28.46	
261 Studia Regionalne i Lokalne	journal	0.186 Q3	2	21	40	579	9	40	0.23	27.57	
262 International Review of Social History	journal	0.185 Q3	16	24	73	847	31	67	0.40	35.29	
263 Trames 	journal	0.183 Q3	8	20	61	779	35	60	0.48	38.95	
264 Social Epistemology	journal	0.181 Q3	14	29	84	918	74	74	1.09	31.66	

265	Stanovnistvo 	journal	0.181 Q3	3	9	27	346	6	27	0.17	38.44	
266	China: An International Journal	journal	0.181 Q3	7	33	82	1630	32	68	0.31	49.39	
267	The American Sociologist	journal	0.180 Q3	13	53	97	1404	27	91	0.18	26.49	
268	Research in the Sociology of Health Care	journal	0.178 Q3	7	14	37	564	10	37	0.24	40.29	
269	Kotuitui 	journal	0.175 Q3	4	21	27	554	13	23	0.40	26.38	
270	Mediterranean Journal of Social Sciences	journal	0.174 Q3	11	1743	3661	41586	684	3659	0.19	23.86	
271	The Cambridge law journal	journal	0.173 Q3	3	43	51	2250	8	14	0.57	52.33	
272	Columbia Journal of Law and Social Problems	journal	0.171 Q3	6	20	36	3433	7	36	0.23	171.65	
273	JAC: A Journal of Composition Theory	journal	0.171 Q3	6	0	88	0	11	81	0.04	0.00	
274	Revista Internacional de Sociologia 	journal	0.171 Q3	7	24	128	1086	37	122	0.22	45.25	
275	Journal of Korean Studies	journal	0.169 Q3	3	16	49	773	12	43	0.30	48.31	
276	Social Research 	journal	0.167 Q3	32	58	156	1030	57	135	0.35	17.76	
277	Procedia - Social and Behavioral Sciences	conference and proceeding	0.166	22	0	456	0	159	453	0.00	0.00	
278	Social Science Japan Journal	journal	0.164 Q3	14	10	33	462	8	30	0.38	46.20	
279	Child and Youth Services 	journal	0.164 Q3	4	20	74	812	27	60	0.46	40.60	
280	Futuribles: Analyse et Prospective	journal	0.161 Q3	4	58	209	649	7	186	0.06	11.19	
281	SAGE Open 	journal	0.161 Q3	6	216	668	10051	217	668	0.29	46.53	
282	<u>Pertanika Journal of Social Science and Humanities </u>	journal	0.160 Q3	5	163	448	5534	40	439	0.07	33.95	
283	Journal Globalization, Competitiveness and Governability 	journal	0.159 Q3	2	18	46	713	10	41	0.24	39.61	
284	Industrial Engineering and Management Systems	journal	0.159 Q3	3	34	43	985	24	42	0.57	28.97	

285	Family Law Quarterly	journal	0.150 Q3	14	0	21	0	5	17	0.00	0.00	
286	Bogazici Journal	journal	0.158 Q3	2	5	26	237	3	26	0.07	47.40	
287	International Journal of Sustainable Manufacturing	journal	0.157 Q3	10	4	20	155	7	20	0.40	38.75	
288	Journal of South Asian Development	journal	0.154 Q3	6	17	35	876	14	35	0.22	51.53	
289	Biosemitotics	journal	0.153 Q3	9	31	102	1716	48	89	0.59	55.35	
290	Novos Estudos CEBRAP	journal	0.152 Q3	6	10	106	210	12	100	0.12	21.00	
291	Jahrbucher für Nationalökonomie und Statistik	journal	0.151 Q3	14	0	64	0	17	61	0.23	0.00	
292	Qualitative Research Journal	journal	0.150 Q3	7	24	56	973	17	56	0.21	40.54	
293	Sociologija	journal	0.149 Q3	4	29	94	1167	10	94	0.09	40.24	
294	Social Sciences	journal	0.149 Q3	10	220	303	2735	34	303	0.05	12.43	
295	Philippine Journal of Science	journal	0.148 Q3	7	1	52	35	14	48	0.38	35.00	
296	African Studies Quarterly	journal	0.144 Q3	10	17	34	829	12	33	0.29	48.76	
297	Lurralde	journal	0.143 Q3	3	6	20	275	3	20	0.15	45.83	
298	Revista de Estudios Sociales	journal	0.143 Q3	4	78	173	2846	30	140	0.21	36.49	
299	Ambiente & Sociedade	journal	0.142 Q3	8	56	126	1930	29	116	0.17	34.46	
300	Sociologias	journal	0.141 Q3	9	28	104	1312	18	96	0.13	46.86	

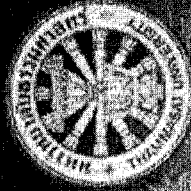
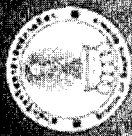
Developed by:

Powered by:

Follow us on Twitter

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๔ ประจำปี ๒๕๕๘

Intangible Heritage: Hospitality, Technology and Innovation

วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

วิทยาลัยนวัตกรรม

College of Innovation
Thammasat University